

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIŠ PANEVŽIO MIESTO SAVIVALDYBĘ**

2011-12-21 Nr. 4D-2011/4-614
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau – pareiškėja) skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų, sprendžiant socialinės pašalpos mokėjimo klausimą.

Pareiškėja skunde nurodė:

– „šių metų gegužės 18 d. gavau raštą iš Panevėžio miesto savivaldybės administracijos socialinės paramos skyriaus, kuriame teigiama, jog pateikiau neteisingą informaciją apie gaunamas pajamas.“ (taip skunde; šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

– išmoka vaikui buvo skirta pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo 6 straipsnio 8 dalį; „<...> tam kad gauti išmoką reikėjo pateikti pažymą apie gaunamas pajamas, kadangi duomenys nebuvo patikrinti buvo mokama išmoka nuo 2009 m. kovo 1 d. iki 2009 m. spalio 1 d. po 52 litus sūnaus išlaikymui, kuris mokėsi 12 klasėje.“

X prašo tarpininkauti sprendžiant atleidimo nuo 364 litų permokėtos sumos grąžinimo klausimą.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

2. Tirdamas pareiškėjos skundą, Seimo kontrolierius raštu kreipėsi į Panevėžio miesto Savivaldybės administraciją, prašydamas pateikti paaiškinimą dėl skunde nurodytų aplinkybių bei nurodyti, kada X buvo paskirta išmoka už sūnų, taip pat tai, kas atlieka (kokia institucija) piliečių, besikreipiančių dėl išmokų už vaikus, pateiktų dokumentų apie gaunamas pajamas patikrinimą; kas ir kada nustatė, jog pareiškėja pateikė neteisingą informaciją apie gaunamas pajamas.

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

3. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjas Viktoras Michailovas Seimo kontrolieriui pateikė paaiškinimą bei dokumentus iš kurių nustatyta:

3.1. X 2009-03-09 pateikė prašymą išmokai už sūnų Y, gimusį 1991 metais, gauti. Prašyme pažymėta: „Tvirtinu, kad pateikta informacija yra teisinga.“ Prašymo 2 punkte pažymėta: „Kad nuslėpęs (usi) ar pateikęs (usi) neteisingus duomenis, reikalingus išmokai gauti, bei permokos atveju, turėsiu grąžinti savivaldybei neteisėtai gautas išmokų sumas arba jos bus išieškotos įstatymų nustatyta tvarka.“ Pareiškėja prašymą pasirašė.

3.2. Panevėžio miesto savivaldybės administracinės Socialinės paramos skyrius 2009-03-27 potvarkiu Nr. 6081 už laikotarpį nuo 2009 m. kovo 1 d. iki 2009 m. kovo 31 d. skyrė pareiškėjai 50,32 Lt socialinę išmoką.

Kitais socialinės paramos skyriaus potvarkiais, t. y. 2009-04-28 potvarkiu Nr. 6081 už laikotarpį nuo 2009 m. kovo 31 d. iki 2009 m. rugsėjo 1 d. (neįskaitytinai) ir 2009 m. rugsėjo 10 d. potvarkiu Nr. 6081 už laikotarpį nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. iki 2010 m. kovo 1 d., paskirta po 52,00 litus.

3.3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2009-10-06 raštu Nr. (18.7-12)SD-7599 atkreipė savivaldybių administracijų direktorių dėmesį į tai, kad, „*vadovaujantis 2009 metais priimtu ir nuo kovo 1 d. įsigaliojusiais teisės aktais nuostatų reikalavimais, kiekviena šeima besikreipianti į savivaldybę vaiko išmokai gauti, privalo užpildyti prašymą, kuriame aiškiai nurodytas*

besikreipiančio asmens įsipareigojimas patvirtinti, kad pateikta informacija apie šeimos pajamas yra teisinga.“

3.4. Panevėžio miesto savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vedėjas V. Michailovas 2011-05-18 raštu Nr. Sr-2001 pareiškėją informavo: „Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai atlikus Jūsų šeimos 2008 metais gautų pajamų patikrinimą, paaiškėjo, kad Jūs pateikėte neteisingą informaciją, įrodančią Jūsų šeimos teisę gauti išmoką nuo 2009 m. kovo 1 d. pagal Išmokų vaikams įstatymą“. Rašte nurodyta, kad permoką pareiškėja gali grąžinti dalimis apie tai raštu informavus Socialinės paramos skyrių.

3.5. Socialinės paramos skyriaus vedėjas V. Michailovas Seimo kontrolieriui raštu paaiškino, kad „pareiškėjų pajamų tikrinimą atlieka Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.“ Tikrinimo rezultatus, t. y. duomenis (lentelių forma) visų šeimų, kurių pajamos viršijo nustatytą ribą, savivaldybių administracijos gauna tik elektroniniu paštu kartu su lydimuoju raštu.

Rašte pažymėta, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2009 m. spalio mėnesį pateikė informaciją apie X gautas pajamas, t. y. kad per 2008 metus pareiškėjos gautos pajamos buvo 20 222,66 litų, o sūnaus Y – 5 455,54 Lt, neatskaičius mokesčių.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

4. Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 straipsnyje nustatyta: „Asmenys, kurie kreipiasi dėl šio įstatymo nustatytų išmokų ir kurie jas gauna privalo:

- 1) pateikti visą teisingą informaciją, įrodančią asmens teisę gauti šio įstatymo nustatytas išmokas, ir būtinus išmokoms gauti dokumentus;
- 2) pranešti savivaldybės administracijai apie aplinkybes, turinčias įtakos išmokos dydžiui ar mokėjimui, per mėnesį nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos;
- 3) savivaldybės administracijos darbuotojams sudaryti galimybę tikrinti jų gyvenimo sąlygas.

Įstatymo 12 straipsnio 4 dalis: „*kreipiantis dėl išmokos, privaloma pateikti visus Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus išmokai skirti.“*

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-06-28 nutarimo Nr. 801 „Dėl išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) **42 punkte nustatyta**, kad „*valstybinė mokesčių inspekcija, gavusi užklausimą iš SPIS (socialinės paramos šeimai informacinė sistema) valdytojo, turimus duomenis apie išmokos vaikui gavėjų ir jų šeimos narių praėjusių kalendorinių metų pajamas į SPIS centrinę duomenų bazę pateikia: I ir II ketvirčių gavėjų ir jų šeimos narių turimus duomenis – iki rugpjūčio 25 d., III ir IV ketvirčių – per 30 dienų nuo asmens duomenų Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikimo“* (Nuostatų 42 punktas galioja iki 2011-12-31);

Nuostatų 43 punktas: „*SPIS valdytojas SPIS duomenų teikėjų ir savivaldybių duomenų apie išmokėtas socialines išmokas pagrindu patikrina išmokos vaikui gavėjo pateiktus duomenis apie praėjusių kalendorinių metų pajamas ir, nustatęs duomenų apie pajamas neatitikimų, informacija apie juos perduoda savivaldybei, kurioje asmuo buvo pateikęs prašymą gauti išmoką.“*

Nuostatų 44 punktas: „*Savivaldybės administracija, iš SPIS valdytojo gavusi informaciją apie gavėjų pateiktus klaidingus duomenis apie pajamas, informuoja išmokos gavėją apie nustatytus neatitikimus, galimybę pateikti papildomą informaciją, įrodančią teisę gauti išmoką, nurodo permokėtą dėl gavėjo kaltės išmokos sumą, asmens teisę grąžinti neteisėtai gautą sumą ir priimtą sprendimą dėl išmokos vaikui sumos išskaičiavimo ar išieškojimo teismo tvarka.“*

6. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008-05-29 įsakymu Nr. A1-172 patvirtinti **Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos** (toliau – SPIS) nuostatai.

SPIS paskirtis – vienodai registruoti ir kaupti informaciją apie visą savivaldybėse teikiamą socialinę paramą (socialines išmokas ir kompensacijas, socialinę paramą mokiniams, socialines

paslaugas, veiklą, vykdomą vaiko teisių apsaugos srityje, ir kt.), pateikti ją Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau vadinama – ministerija), analizuoti šią informaciją pagal savivaldybes, paramos rūšis bei paramos gavėjus (šių nuostatų 2 punktą).

Nuostatų 8 punktas – SPIS organizacinė struktūra:

„8.1. **SPIS valdytojas – ministerija;**

8.2. SPIS tvarkytojai – ministerija, savivaldybių administracijos.“

Išvados

7. Išanalizavus skundo tyrimo metu surinktą medžiagą bei išmokų vaikams skyrimą ir mokėjimą reglamentuojančius teisės aktus, konstatuotina:

7.1. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus potvarkiais X už sūnų Y buvo skirta išmoka už laikotarpį nuo 2009-03-01 iki 2010-03-01.

7.2. išmokų vaikams skyrimą ir mokėjimą reglamentuojantys teisės aktai nustato, kad asmenys privalo pateikti visą teisingą informaciją, įrodančią asmens teisę gauti Įstatymu nustatytas išmokas (pažymos 4 punktas). Taip pat teisės aktų nustatyta tvarka, SPIS valdytojas (ministerija) SPIS duomenų teikėjų ir savivaldybių duomenų apie išmokėtas socialines išmokas pagrindu patikrina išmokos vaikui gavėjo pateiktus duomenis apie praėjusių kalendorinių metų pajamas ir informuoja išmokos gavėją apie nustatytus neatitikimus bei galimybę pateikti papildomą informaciją.

7.3. Šiuo atveju matyti, kad Savivaldybės administracija, gavusi iš SPIS valdytojo informaciją apie pareiškėjos pateiktus klaidingus duomenis, ją informavo apie neteisėtai gautą permoką. Socialinės paramos skyrius savo rašte taip pat pažymėjo, jog sutinka, kad permokėta pinigų suma būtų grąžinta dalimis.

Taigi, pareiškėja gautą permoką gali grąžinti jai priimtinu būdu: grąžinant visą permokėtą sumą iš karto ar įmokant ją dalimis.

Atsižvelgiant į skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, X skundas dėl Panevėžio miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų atmetinas.

8. Tačiau atkreiptinas pareiškėjos dėmesys, jog esant sunkiai šeimos materialinei būklei, ji turi teisę kreiptis į Savivaldybę dėl vienkartinės piniginės socialinės pašalpos gavimo, kartu su prašymu pateikiant papildomus dokumentus pašalpai gauti.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsniu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų, sprendžiant permokos už vaikus klausimą, atmesti.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolierius Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorei Kristinai Vareikienei rekomenduoja pareiškėjai kreipusis raštu į Savivaldybę dėl vienkartinės socialinės pašalpos gavimo, apsvarstyti galimybę šią pašalpą skirti teisės aktų nustatyta tvarka.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Antanina Miliauskienė, 8 706 65143